

Meldingsblad

www.gjessing.as

«Vevemannen» er død

Han kalte seg sjøl «Vevemannen», sjøl om det var med han som med så mange mannfolk som er blitt kjente for vevadene sine: Det var stort sett kona, Benedikte Herlufsdatter, som utførte vevarbeidet. Men det var «Vevemannen», Jan Groth (1938 – 2022) som bestemte hvordan de skulle være.

Sjøl har Jan Groth sagt at han og Benedikte Herlufsdatter samarbeidet så nært og kjente hverandre så godt, at Benedikte alltid visse hvordan han ville ha det.

På hjemmesida (= «forsida») til nettgalleriet mitt, har jeg satt en uttalelse Jan Groth kom med til Kåre Bulie 21 år tilbake: «Jeg er på vei innover, og der er det, tro det eller ei, ganske stille.» Når en ser på bilde av «Vevemannen», ser en på øynene hans – ja, på hele mannen – at han var på veg innover i seg sjøl. Det var der, i denne meditative stillheten han var på veg inn i, kunsten hans blei til.

Velkommen til mitt Galleri

Jeg vever i bildevevteknikk, sier jeg lager vevde bilder, og kaller meg sjøl amatør bildevever. I noen grad kombinerer jeg dette med enkelt broderi og andre teknikker. I

Galleriet mitt på Internettet (www.gjessing.as) viser jeg bilder jeg har vevd de siste åra. Jeg har malt bilder tidligere òg, og en del av disse bildene finner du i dette Galleriet. Galleriet er åpent fra morgen til kveld, natt og dag, året rundt, både røde dager i kalenderen og svarte, som det sømmer seg på Internettet. Alltid til tjeneste for deg!

Les nyhetsbrevene i Galleriet

Har du slettet det nyhetsbrevet du har fått fra meg, men likevel gjerne skulle ha sett det igjen? Fortvil ikke.

Alle tidligere nyhetsbrev kan du finne igjen i Galleriet, i den seksjonen som heter «Meldingsblad».

Spre ryktet

Kjenner du noen som kan være interessert i Galleriet og de bildene jeg lager, så kjenn deg fullstendig fri til å spre ryktet. Minn dem gjerne på at de kan registrere seg som mottakere av dette nyhetsbrevet om de sender e-brev med beskjed om det til jo@gjessing.as.

Ikke ønsket å få nyhetsbrevet?

Skulle du ønske å ikke få det flere ganger, så send rett og slett et blankt svar til jo@gjessing.as. Ønsker du, på et eller annet tidspunkt, å avslutte forsendelsene, gjør du det på samme måten. Da vil jeg forstå, og stoppe forsendelsene.

Andre kommentarer?

Har du andre kommentarer til nyhetsbrevet, hører jeg òg gjerne fra deg om det-

Hver tredje måned

Om lag hver tredje måned (til vanlig i januar, mars, juni og september) sender jeg dette nyhetsbrevet. Nyhetsbrevet er sjølsagt gratis – som en hilsen til venner og interesserte. Dette nyhetsbrevet sender jeg òg til en del andre som jeg tenker kan ha interesse av det.

Vennlig hilsen

Jo Gjessing,
Vormvikstubbyen 53 I. 301
2080 Eidsvoll.

Telefon: 45 41 33 68. Epost: jo@gjessing.as. Vevde bilder (og annet): www.gjessing.as.

Gr
oth,

Jan Groth. Foto: aftenbladet.no.

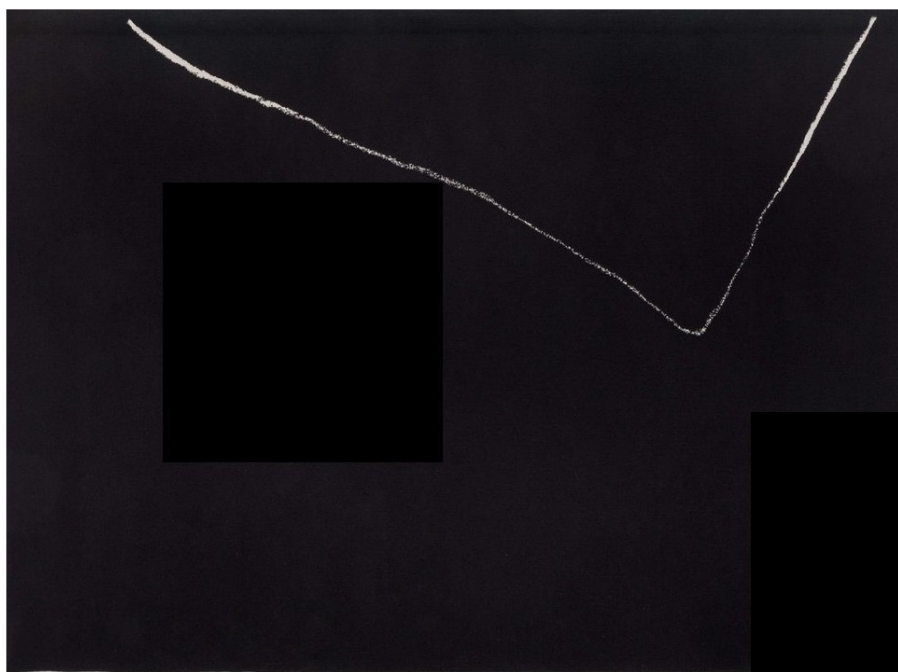
Kallenavnet han satte på seg sjøl, «Vevemannen», er interessant. For det første fordi han jo ikke bare er kjent for de monumentale svart/hvite vevnadene sine, men òg for tegningene i svart på hvitt og – etterhvert – skulpturer. For det andre fordi kallenavnet hans signaliserer at det er en **mann** som står bak. Mens verkene hans har noe unektelig anti-machosistisk over seg. De er enkle til det mest mest utpregete. De innbyr den som ser dem, til å spinne videre på dem i fantasien og tankene. Sånn sett er de «uferdige».

«At kunsten hans var næliggende å oppfatte som stillfaren, endog asketisk, gjorde møtet med mannen bak den desto mer overraskende,» skreiv Kåre Butlie i «Klassekampen» (10.03.2022). Og: *«De nå og da store formatene til tross er det i det hee tatt noe anti-macho ved Groths arbeider, som taler til vår tid. Dette er en kunst som sakker lavt og trolig først og fremst fenger den som er villig til å være med på notene og selv dikte videre. Om nordmannens kunst kan lære oss noe, handler det om betydningen av å stille seg åpen og tenke sine egne tanker i møte med den.»*

Jan Groth har et navn som vil bli husket i kunsthistoria og i kulturlivet. Streken hans har for lengst fått et evig liv i vevkunsten og kunsten allment.

▲ Jan Groth: Vevnad vevd i samarbeid med Benedikte Herlufsdatter Groth. Fra 2000.

▲ Jan Groth: Vevnad vevd i samarbeid med Benedikte Herlufsdatter Groth. Fra 1979.

Når er en vevnad «ferdig?»

Når er en vevnad «ferdig»? Umiddelbart kan det virke som et ganske enkelt spørsmål å svare på. En vevnad, som annen kunst, er «ferdig» når veveren er «fornøyd» med resultatet og har avsluttet arbeidet sitt.

Likevel ikke så enkelt?

Men vent nå litt. Kanskje er det likevel ikke fullt så enkelt å si når vevnaden er «ferdig». For det første er det slett ikke alltid at veveren er fornøyd med «barnet» sitt – sjøl om andre vil si det er både velskapt og vakkert.

Og løfter vi blikket litt, for eksempel til en maler som Edvard Munch, Så veit vi at han ofte satte maleriene sine ute for at vær og vind skulle ta seg av dem. Var da maleriene «ferdige» når Munch hadde gjort sitt siste penselstrøk? Eller når vær og vind hadde fått behandle dem?

▲ Edvard Munch.

▲ Nå er vevnaden ferdig? Denne er iallfall ikke ferdig.

Vi veit òg at kunstnere som skal vise bilda sine på utstilling, ofte fikser på dem mens de henger på veggene i utstillingslokalet – og de ser bilda på en ny måte, i samband med lokalet rundt dem. Edvard Munch som jeg nevnte, gjorde det. Er da kunstverket «ferdig» når kunstneren har avsluttet arbeidet i atelieret, eller når hen har «fikset» på det i utstillinglokalet?

De fleste vevnader går gjennom forandringer etter at veveren har avsluttet arbeidet. Støv trenger seg inn i vevnaden og påvirker den. Fagene på de fleste vevnader falmer dessuten med tida, særlig viss det har vært utsatt for sterkt solskinn. Er verket «ferdig» før eller etter at det har skjedd?

Vevnaden statisk?

Som oftest ser vi vel på et kunstverk, vevnad eller noe annet, som «ferdig» når kunstneren, veveren, har avsluttet arbeidet sitt og eventuelt vist det fram

på en utstilling. Kunsten, vevnaden eller noe annet, er statisk, noe som ikke skal forandre seg. Gjør den det, er det en ødeleggende prosess som en for alt må forsøke å unngå. Og reparere om den alt har skjedd.

Muséer har da òg gjerne ansatt en gjeng konservatorer, det gjelder òg kunstmuséer. En konservator er en person som skal konservere, det vil si bevare, vedlikeholde og beskytte mot ødeleggelse. Før Munchs verk skulle bli flyttet fra det gamle Munch-muséet på Tøyen i Oslo til det nye Munch-muséet, hadde konservatorene en stri jobb med å sørge for at de ikke tok skade da de blei flyttet.

▲ Konservator i nitid arbeid med å sikre og reparere et maleri av Edvard Munch. Fra programmet «Vi flytter Munch», om da Munchs verk skulle bli flyttet fra det gamle Munch-muséet på Tøyen i Oslo til det nye Munch-muséet, på NRK1 i vinter. En konservator er en person som skal konservere, det vil si bevare, vedlikeholde og beskytte mot ødeleggelse.

Vevnaden dynamisk?

Jeg tror det er på høy tid at vi begynner å se på

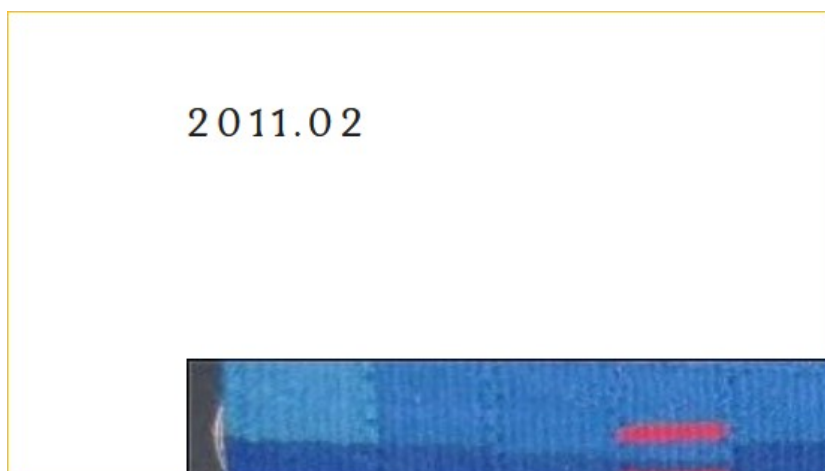
kunstverk, vevnader eller annet, som noe dynamiske. Noe som endrer seg med tida, og som skal endre seg med tida. Det kan skje villet, som da Munch satte malerier ut for å bli utsatt for vær og vind – eller ikke-villet, som når vevnader falmer av solskinnen. En vevnad blir altså aldri «ferdig». Den endrer seg stadig, raskt eller langsomt. Og den skal og må endre seg. Alt, òg vevnader, er «levende», dynamiske. Her tror jeg vi har mye å lære av urfolk. Ingen ting er «dødt», «døde» «ting». Alt er «levende», dynamisk. De endrer seg. Og skal endre seg. Det er en del av «livet».

Nummer, ikke tittel

en som har besøkt Galleriet, vil ha lagt merke til at bildene er nummerert med årstall og et løpenummer etterpå – ikke med noen annen tittel. Jeg har blitt spurt om hvorfor jeg har gjort det sånn.

▲ Bildene er nummerert med årstall og et løpenummer etterpå – ikke med noen annen tittel.

Når jeg ser kunst (bilder) og hører kunst (musikk), føler jeg alltid at titlene setter premisser for hva jeg skal «se» i kunsten. De bildene jeg lager, ønsker jeg at den som ser dem, skal «tolke» mest mulig ut fra seg sjøl, uten at jeg legger premisser for deg. Jeg har spekulert en del på hvordan jeg skulle få til det. Kunne jeg kalle alle bildene «Uten navn»? Det ville være upraktisk om alle het det samme. Dessuten ville «Uten navn» i seg sjøl være et navn. Løsningen kom jeg til måtte være å sette tittel på bildene, men titler som er så nøytrale at de setter minst mulig premisser for den som ser bildene. Ut fra dette fant jeg altså på å gi dem navn etter året de ble til, etterfulgt av et løpenummer. Det er «kjedelig», kan hende – men jeg tror det oppfyller best mulig det jeg ønsker av det.

Har du idéer eller bidrag?

Har du idéer til noe du syns burde stå i dette meldings-bladet, eller bidrag til det, tar jeg det med stor iver i mot. Send det i tilfelle som e-brev til jo@gjessing.as. Jeg vil vurdere alt som kommer inn med stor velvilje og takknemlighet.
